

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemani velja:

Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravnništvo in ekspedientja v „Katoli. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-štev. 74.

Štev. 116.

V Ljubljani, v torek 23. maja 1899.

Letnik XXVII.

Kmetijske zadruge pred deželnim zborom.

Zadnji dan dolgega letošnjega zasedanja deželnega zbora prišlo je še na vrsto »piece de resistance«, — poročilo odseka o konsumnih društvih.

Poročevalec je bil poslanec dr. Schaffer, ki je izjavil, da hoče zadevo presojati zgolj le z gospodarskega in socialnega stališča, torej stvarno. Nočemo dr. Schafferju očitati nelojalnosti in zaradi tega nočemo izrekati dvoma na tem, da je res imel namen, presojevati to velevažno vprašanje stvarno. Po obliki svojega poročila je dr. Schaffer tudi v resnici stvaren bil. Ni pa bil stvaren in objektivno po vsebini svojega poročila in ne po svojih predlogih. Če je to njegova krivda, se bode razvidelo iz naslednjega raziskavanja.

Pred vsam je treba poudarjati, da je dr. Schaffer svoje poročilo sestavil na podlagi zelo pomankljivega gradiva. Reklo se bode morebiti, da dr. Schaffer za to nič ne more. Toda dr. Schaffer sam v svojem poročilu priznava to pomankljivost. Vkljub temu pa meni, da je gradivo dokaj objektivno. Da temu ni tako, bomo v sledečem dokazali, in dokazali tudi, da je dr. Schaffer moral vedeti, da gradivo ni popolnoma zanesljivo. V glavni stvari sloni dr. Schafferjevo gradivo na poročilih okrajnih glavarjev, katere je dal gospod deželni predsednik odseku na razpolago. Vsa čast okrajnim glavarjem: toda o tem nobenega dvoma biti ne more, da ravno teh razmer, za katere se tukaj gre, vsaj večinoma ne razumejo. Ni ga bilo in ga ne bode zdravega gospodarskega gibanja, katero bi imelo zaslombo ali pa še celo izvor v nazorih okrajnih glavarjev in enakih birokratičnih elementov. Sicer pa nimamo nič proti temu, da so se ta poročila uvaževala, in jih sprejememo kot stvarno gradivo. Toda pri tem se nismo prezreti glavne stvari in ravno to glavno stvar je odsek in njegov poročevalec popolnoma prezrl.

Zadevni odsek izvolil se je v deželnem zboru vsled obtožb poslanca dr. Ivana Tavčarja zoper konsumna društva. Zadevne obtožbe bile so posnetki iz raznih člankov »Slovenskega Naroda«, člankov, kojih lažljivost je večinoma že neposredno dokazana. Dr. Tavčar imel je pa še celo predrznost, sklicevati se na kazenski akt okrajnega sodišča v Ložu o tožbi Petra Hauptmana proti Francu Petschetu in sodr., akoravno je uprava pravda in nje izid jasen dokaz za lažljivo postopanje proti konsumnim društvom in njihovim voditeljem.

Resnica je sicer, da je v tej pravdi nekaj prič trdilo okolščine, kakoršne je navajal dr. Tavčar, kakor n. pr. da se je v konsumnem društvu v Starem trgu na binkoštni ponedeljek med deseto mašo kegljalo in upilo, toda dr. Tavčar je moral tudi iz spisov razvideti, da se je zajedno v tej pravdi dokazala neresnica izpovedb zadevnih prič. Dokazalo se

je nadalje, da se v tistem času ni kegljalo na konsumnem kegljišču, temveč na Petschetovem kegljišču, to je na kegljišču tistega Petscheta, ki je pri sodnji trdil, da se je na konsumnem kegljišču kegljalo!

Vse to bodi navedeno le »in paranthesi«, kajti ni naš namen polemizovati z dr. Tavčarjem ali »Slovenskim Narodom«, ker hočemo le zoper stvarna vprašanja stvarno polemizovati, in lažljivo in nedostojno klevetanje in zabavljanje ni vredno dostojne polemike. Predstojajoč naj le pokaže, na kakšen nečuden način se izrekajo obtožbe zoper konsumna društva, in baš ta slučaj je simptomatičen v obče. Porotniki se bodo imeli v bližnjem času pečati z večjim številom takih simptomatičnih slučajev.

Mi smo hoteli prav za prav le konstatovati, da se je specialni odsek, kojega poročevalec je bil dr. Schaffer, izvolil vsled obtožbe poslanca dr. Tavčarja. Deželni zbor je torej nekako konsumna društva in kmetijske zadruge posadil na zatožno klop in za preiskovalne sodnike odbral označeni odsek. Kaj je toraj bila v prvi vrsti dolžnost tega odseka, zaslišati obtožence, namreč konsumna društva in kmetijske zadruge same, ali zaslišati vsaj ljudi, ki delovanje teh društev nekoliko natančneje poznajo, ki se strokovno s tem bavijo! Naj bode obtožen največji lump, največja propalica človeštva, zadnji baraba ali cigan, — se ga vendar zasliši in mu da prilika zagovarjati se, ovreči navedbe prič ali druge dokaze, ter ponuditi protidokaze. Pri sodnem postopanju zahteva to zakon, ki izreka vsako postopanje, v katerem bi se to opustilo, kot ničev.

(Dalje prih.)

Vestfalska pisma.

(Dr. J. Ev. Krek.)

XV.

Ich weiss nicht, was soll es bedeuten,
Dass ich so traurig bin.

Svoj čas na Dunaju in sedaj zopet tu — sem se sestal z žrtvami madjarskega nasilstva. Mlajši Slovaki skorej brez izjeme ne znajo v svojem materinem jeziku izpovednih molitev, marveč le v madjarsčini. To je dejstvo, katerega se drži cela vrsta krivic in trpljenja. Tiha otožnost se loti človeka ob takih izkušnjah. Vzdihi umirajočega naroda so ganljivi. Koliko uspešnejše se branijo Poljaki! Prusi jim ne dovoljujejo niti zasebnih poljskih šol; siloma naseljujejo Nemce v njihovi domovini; nikjer se ne ozirajo na poljske narodne pravice, vendar živé in se krepko ohranjajo. Cerkev jim je varno zavetje. Njihova globoka vernost, njihovo živo cerkveno življenje jim je edina opora doma in v tujini. Tudi tod se ne izgublja. Svoj list imajo za tukajšnje kraje; vrh tega v vsakem večjem kraju po eno ali po več društev. Svoje prusko državljanstvo dobro izrabljajo; ne dajo po

metati seboj, in zato so precej odločni v svojem nastopu. Ob volitvah volijo tukaj s centrom in s tem krepko pomagajo katoliški stranki proti protestantom, liberalcem in socialnim demokratom.

Pisal sem že v enem svojih pisem, da je tudi za Slovence edina rešitev, če se tesno združijo s cerkveno farno organizacijo. Zato skušam pridobiti možé in mladeniče, da bi v posamnih farah osnovali svoje Marijine družbe;*) žene pa naj bi vstopile v družbe krščanskih mater, ki so vpe-ljane povsod. S tem dobé nekaj svojega: svoj prostor v cerkvi, svoje mesto pri cerkvenih procesijah, svoje določene čase za prejemanje sv. zakramentov. V vsaki fari se bo, oziroma se je že našel duhovnik, ki bo izkušal vsaj toliko priučiti se slovenščine, da bo za silo lahko izpovedoval.

Cerkvene Marijine družbe so tudi zato zelo koristne, ker bodo omogočile večkrat kako skupno pobožnost v domačem jeziku. Ob nedeljah popoldne se bodo Slovenci potem češče lahko zbirali molit skupno rožni venec, litanije in druge molitve. Domači duhovnik-voditelj družbi — bo rad postregel in jim podelil blagoslov s sv. R. T. A tudi sicer se bode mnogo plodnih misli rodilo v teh družbah: varčnost, skrb za dobre knjige, duh medsebojne ljubezni in krščanske vzajemnosti. Upam, da se mi posreči po dogovoru z župniki in zapupnimi možmi, o katerih sem že pisal, tudi taki organizaciji pomagati na noge.

A odmev, ki od dne do dne silnejše odmeva po teh krajih med našim ljudstvom, ostaja — želja po domačem duhovniku, ki naj je vsaj vsako leto po enkrat obišče in poskrbi za njihove dušne potrebe. Dobre štiri tedne precej nadnormalnega socialskega delavnika, ki ga morem v sedanjih razmerah opraviti, ne bo nikaker zadostovalo. Preveč jih je in za zelo važno stvar ostaje premalo časa: za osebni stik z ljudmi. Mogoče je samo s posamniki osebno se dogovarjati, dasi bi vzlasti zanemarjeni reveži potrebovali takega občevanja.

Dobro je naše ljudstvo! Solze veselja, a tudi domovinskega in verskega domotožja, ki so lile po tukajšnjih cerkvah, pričajo, da je to resnica. Biseri naše krščanske rodbinske vzgoje, naših svetih domačih tradicij se čisto res na tujem na debelo pokrijejo s prahom in blatom, a ob tacih prilikah zaleskečejo iznova z vsem bogastvom notranje tolažbe нравnih sil, dobrih sklepov v vsodobudo vsem drugim.

»Ko sem videl Avstrijce v cerkvi, sem izpremenil svojo sodbo o njih. Moramo se bolj brigati zanje. — Tako sem čul obilokrat. Vesel sem bil, ko sem slišal duhovnike opominjati svoje nemške farane, naj bratski ljubijo naše ljudi, naj jim pomagajo v vseh stvareh, naj jim izkazujejo svoje sočutje. Potrebni so ga.

Že zadnjič sem omenjal, kako nevarno do-ložbo je izdal rudarski urad. Vrhtega jih — vzlasti socialnodemokratski delavci — grdo gledajo. Državljskih pravic nimajo in zato jim je nemogoče dobiti kaj posestva, kako hišico v last.

*) Tukajšnje Marijine družbe nimajo obvezne mesečne izpovedi v svojih pravilih marveč daljše obroke. Zdi se mi, da je to v mnogih ozirih dobro!

To je sicer sploh zelo težavno, ker je zemljišče grozno drago. Jedna ruta (14 $\frac{1}{2}$ m²) stane 200 do 500 m. — A časih ima kedo vender-le srečo! Sedaj, ko so tako razbiti na vse strani, nimajo tudi nobene vspodbude k varčnosti. Mnogo jih je, ki poženejo vse po grlu ali pa zaigrajo svoj težko prisluženi denar. Organizacija bi v tem oziru mnogo pomagala. Vzornih, nesebičnih podpornikov bo imela v tukajšnjih duhovnikih dovolj. Sodim pa tudi, da se je na Slovenskem marsikje vzbudilo zanimanje za našo naselbino na Pruskem. Saj se gre za 10.000 slovenskih mladencev, mož in žen — domala vseh v najkrepkejših letih. Če sem s svojimi pismi dosegel to, mi ni žal za ure, ki sem jih odtrgal svojemu počitku zanje. Bil je res skrajni čas, da smo se zgagnili. Bog daj svoj blagoslov skupnemu delu! Da voskresnet-i slava, i volja!

Politični pregled.

V Ljubljani, 23. maja.

Narodno-politične zahteve nemških opozicionalnih strank so binkoštno praznike vendarle zagledale beli dan in jih objavljajo razna strankarsko-oficiozna glasila. Ker se bomo na drugem mestu podrobneje pečali z zahtevami, kakor so jih sestavili nemški prvaki za Kranjsko, Koroško, Štajersko in Primorsko, omenjamo za danes le njih splošne želje z ozirom na celo monarhijo. Nemci zahtevajo zase popolno vse pravice brez ozira na to, da so v nekaterih kronovinah v znatni manjšini. Prikrajšani ne marajo biti v nobenem oziru. Osrednji vladi svetujejo najprej, da skrbi za čim tesnejo zvezo z Nemčijo, in sicer na vseh mogočih poljih gospodarskega in kulturnega napredka. V zvezi z Nemčijo uvidijo voditelji nemškega naroda poročstvo trajnega miru in ohranjenja vsenemške ideje. Paragraf 14 mora končati svojo vladno, nemščina bodi državni uradni, posebno pa armadni jezik. Vlada naj kratkomalo poskrbi za to, da se čim prej poleže narodnostni vihar v Avstriji in naj se prizna Nemcem ono stališče in ona veljava, ki jo res zavzemajo od nekdanj v Avstriji. Te zahteve so toraj nekako splošne. Kako budalasta je recimo zahteva po odpravi paragrafa 14 ali pa po zagotovitvi narodnostnega miru, pač ni potreba nobenih dokazov, ako pomislimo, da so ravno nemški kričači prisilili vladu, da je posegla po skrajnem sredstvu, in da so ravno nemški kričači provzročili in bi-jejo narodnostni boj. — V drugem odstavku svojega obširnega programa govori o načelih, ki naj bodo merodajna pri rešitvi narodnostnega vprašanja. Uradni jezik bodi po njih želji vseskozi nemški, ta jezik naj se proglasi za posredovalni jezik. Nemec naj najde svojo pravico povsodi v svojem jeziku; za druge, nemščine nevesče stranke nastavi naj se tolmači. Le na Češkem, Moravskem, Kranjskem in morda tudi v Galiciji naj uživajo nenemške narodnosti jednake pravice, kakor Nemci. Državni uradniki morajo biti popolno zmožni nemškega jezika. V nemških župnijah morajo biti nastavljeni samo nemški duhovniki. V vsaki škofiji z različnimi narodnostimi naj se ustanovi za Nemce posebno semenišče. Strogo je prepovedati poslovanjenje nemških lastnih in krajevnih imen. S tem se končuje drugi del znamenitih zahtev. Potem sledi posebna načela za posamezne avstrijske kronovine. V prvo skupino spadajo Nižje- in Gorenje-Avstrijsko, Solnograško in Predarlško, v drugo Češko, potem Tirolsko, Moravsko, Kranjsko, Štajersko, Koroško, Šlezija in nazadnje Primorsko in Bukovina. — Splošna sodba vseh resnih politikov o tem programu je pač nastopna: Ta program je za kako precejšnjo nemško parlamentarno večino, kateri ni mnogo do tega, ali je mala opozicija prijateljica abstinence ali obstrukcije. Toda državnozborski manjšini, ki je navezana kolikor toliko na sporazumljenje s strankami večine, se pa pač ne poda taka komedija. Da bi opozicionalni program dovedel do sporazumljenja mej večino in manjšino, na to pač nihče ne veruje.

Nemško-nacionalna gonja na liberalne mandate. Povedali smo že, da so češki Schönererjevci samo vsled tega odložili deželno-zborske mandate, da prisilijo člane nemško-liberalne stranke, da tudi sami isto storé. S tem nameravajo provzročiti splošne volitve v češki deželni zbor v nemškem delu dežele in prodreti po-

vsodi s svojimi kandidati. In res so Wolfovi pri-staši še isti dan, ko so naznanili svoj sklep deželnemu maršalu knezu Lobkovicu, pozvali svoje nemško-liberalne sodruge v deželnem zboru, naj odlože svoje mandate. Vodstvo liberalne stranke jim je pa odgovorilo, da o tem razsoja klub napredne stranke, ki se v kratkem snide v posvet o tej zadevi. Kakor se vidi, se jim liberalci ne bodo tako naglo dali ujeti na Schönererjanske limanice.

Sanmumski zaliv preide vendar-le v italijansko posest, akoravno se ga večina brani z vso silo. »Daily Mail« poroča namreč, da je kitajski državni zastop Tsung-li Yamen sklenil privoliti Italiji, da sme zasesti imenovani zaliv. Ker je kitajska vlada do pred nedavna še odločno vztrajala na nasprotnem stališču in je pred par dnevi celo poslala nekaj oddelkov kitajske armade, da prepreči izkrcanje italijanskih vojakov, je povsem opravičena slutnja, da so posegli tu vmes Angleži in rešili morda Italijo pred novo krizo.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 23. maja.

(Vseslovenska delavska slavnost.) Udeležbo so nadalje naznanila društva: 64. Gasilno društvo v Kropi. 65. Gasilno društvo na Dobrovi. 66. Gasilno društvo v Dovjem. 67. Kat. društvo rokod. pomočnikov v Ljubljani. 68. Posojilnica v Mošnjah. 69. Kat. del. podporno društvo v Št. Petru na Pivki. 70. Kmetijsko društvo v Gorjah. 71. Bralno društvo v Robu. 72. Hranilnica in posojilnica v Robu. 73. Kat. mlad. društvo v Ljubljani. 74. Posojilnica in hranilnica v Polhovem Gradcu. 75. Hranilnica in posojilnica v Solkanu. 76. Kmetijska zadruga v Srednji vasi (B. hinj). 77. Zadruga trgovcev in rokodelcev v Kostanjevici. — Še enkrat prosimo vse tiste udeležence, ki hočejo biti pri skupnem obedu na starem strelišču, da nam to vsaj do petka naznanijo.

(Obletnice) svojega prihoda v ljubljansko škofijo je na tistem praznoval naš premilostni knez in škof Anton Bonaventura v Marijinem svetišču na Trsatu. Dne 19. t. m. popoldne je v Haasbergu blagoslovil prezidani mavzolej knežje rodbine Windischgrätzove in na to delil zakrament sv. birme, popoldne pa obiskal Cerknico in Bagunje pri Cerknici in se odpeljal na Trsat. V soboto, 20. t. m. je namreč prešlo prav eno leto, odkar se je na istem mestu odpravljaj na pot v Ljubljano, da zasede svojo stolico. S ponočnim brzovlakom se je vrnil premilostni v Ljubljano kjer je drugi dan delil v stolnici zakrament svete birme.

(Birma v ljubljanski okolici, v Planini in Ljubljani.) V ljubljanski okolici je bilo birmanih v Polju 88, na Ježici 57, v Šmartnem pod Šmarno goro 79, v Preski 46, na Sori 64, v Planini 269, v Ljubljani oba praznika 1734, skupaj 2337 birmancev.

(S Sore) 19. maja. Sredo popoldan se je pripeljal v Soro Presvetli, da tu opravi kanonično obiskovanje in podeli zakrament sv. birme. Takoj po prihodu smo šli v cerkev, v šolo in potem v izpovednico. V iskrenih besedah je Presv. oznanoval vernikom Božjo besedo ter jih vnmel k stanovitnosti in življenju po sv. veri. Domačih birmancev je bilo 51, nekaj jih je prišlo iz sosednih fará. Da so se župljani na visoki obisk pripravili, ni treba omenjati. Zahvala bodi tem potom izrečena prevzvišenemu, kakor tudi vsem drugim gospodom duhovnikom, ki so se v precejšnjem številu zbrali, da so svojega škofa pozdravili.

(Češki turisti v Ljubljani.) Binkoštno nedeljo ob 12. uri 41 minut je došlo v Ljubljano 57 članov kluba čeških turistov, ki so se na potu iz Zagreba v domovino na vsak način hoteli ustaviti v beli Ljubljani in si ogledati tudi postojnsko jamo. Do Zidanega mosta so jim šli nasproti nekateri člani slov. plan. društva in pa ljubljanski Cehi. Na kolodvoru jih je najprej pozdravila gosposdična Poljanec ter izročila šopek g. Šileni, potem župan Hribar, g. dr. Foerster v ime slov. hribolazcev, dr. Kušar v ime »Sokola« in Kalmus v ime tukajšnjih Čehov. »Ljubljana« je odpela »Jadransko morje«, nato so se pa odpeljali v razne hotele in v »Narodni dom«, kjer je bil ob 2. uri skupni obed. Malo pred 4. uro so se podali izletniki razun kakih 30, ki so radi neresče pri vozu morali ostati v Ljubljani, pod Šmarno goro. V Šiški, Št. Vidu in Šmartnu so

pozdravili češke goste občinski zastopniki. Zvečer se je vršil komers v »Narodnem domu«. Včeraj so si češki turisti ogledali postojnsko jamo, danes zjutraj pa Ljubljano z ljubljanskega grada ter se ob 12. uri s posebnim vlakom odpeljali proti domu.

(Imenovanja.) Predsedstvo finančnega ravnateljstva za Kranjsko je imenovalo blagajnika Fr. Rosmana za kontrolorja in oficila Rud. Vesela za blagajnika, asistent Val. Koželj je imenovan za oficila in računski asistent Val. Dolenec za asistenta v XI. plač. razredu, vsi pri dež. plačilnem uradu v Ljubljani.

(Razstava nove zastave »Slovenske krščanske socialne zveze«) je binkoštno nedeljo, ponedeljek in danes privabila neštivilno ljudstva v dvorano »Katoliškega Doma«. Zastavo vse občuduje. Originelno moderno delo je na čast slovenski umetnosti, ki je prvo delo te vrste poslala v svet. Zastava bode razstavljena še jutri v sredo in v četrtek od 9. do 12. ure dopoldne in od 3. ure popoldne do 7. ure zvečer v dvorani »Katol. Doma«. Naj nihče ne zamudi ogledati si velezanimivo delo!

(Pri shodu v »Katoliškem domu«) ob 1/10. uri včeraj je gospod E. Lampe govoril o zastavi. Razlagajoč njene simbole in embleme: »Laborum«, sv. Mihaela, zmaja in krščansko-socialni delavski grb je ob zgodovinskih dejstvih dokazoval, da je bil boj krščanstva proti poganstvu in liberalstvu vedno hkrati boj cerkve za osvobodjenje ljudstva iz kapitalizma.

(Ljubljanske udeležence vsesl. del. slavnosti), ki se nameravajo udeležiti skupnega obeda, prosi pripravljalni odbor, da mu to naznanijo, ker le tako bode mogoče preskrbeti redno postrežbo. Prijave sprejema odbor vsak večer od 8.—9. ure v prostorih delavskega društva v »Katoliškem Domu«.

(»Slovenska Matica«) ima jutri v sredo dné 24. maja t. l. ob petih popoldne v mestni dvorani svoj letošnji občni zbor.

(Mirovno sodišče) snujejo v Mengšu. Občinski zastop je v svoji zadnji seji sklenil, da se resno prične pečati s tem vprašanjem.

(Tuča) je potolkla včeraj popoldne poljske in vrtn sadeže vasi proti severo-vzhodu od Ljubljane. Najbolj so prizadete vasi Črnuče, Trzin, Dobeno, Rašica, M. D. v Polju in sosednje vasi.

(Kmet in liberalizem.) Kako »intelligenten in izobražen« postane kmet, če se nasrka brezverskih prismodarij »Slovenskega Naroda«, opažali smo prošli terek v Šmartnem pod Šmarno goro. Tamošnji župan je pač v »Narodu« bral napade na ljubljanskega knezoškofa, in ker je nemara mislil, da se mora po njih ravnati, ni prišel ob birmi pozdravit škofa in se sploh s slavnim občinskim zastopom ni blizu prikazal. »Ali sem jih dal!« si misli sedaj, — Pa to je škandal in sramota za občino. Kmečki župan pač tega ne ve, da oni, ki v »Narodu« škofa za hrbtom napadajo, se pa knezu v obraz prav pohlevno in prijazno priklanajo. Kmečki župan pač tega ne ve, da so tudi visoki c. kr. uradniki dolžni knezoškofu izkazati oficilno čast, in škof menda še zapazili niso, da je župana manjkalo. Slišali smo, da je ta kmečki župan slovesno in s streljanjem pozdravil češke hribolazce. Seveda so mu drugi to misel vlili v glavo. Nekdo nam je pred kratkim rekel to-le: »Liberalizem je po svojem bistvu hinavski, kmet je pa po svoji naravi odkritosrčen in robat; zato pa to dvojje ne gre prav vkup. Če se pa vendar kmet in liberelec združita v eni koži, nastane iz tega — Pavliha.« Tako je rekel nekdo, ki pa ni poznal tega župana, torej tudi nanj mislil ni. — Sploh pa moramo vrle Posavce pohvaliti, da so prav lepo izkazali čast svojemu nadpastirju in so z vsem obnašanjem pokazali, da so dobro, krščansko ljudstvo, boljše, kakor tisti, ki ga zastopajo.

(Srečelov) je dovolilo ministerstvo gasilnemu društvu na Koroški Beli, in sicer s 1400 srečkami in z dobitki v efektih.

((Zložba zemljišč) Deželni zbor kranjski je med drugim sklenil načrt zakona gledé zložbe ali komasacije poljedelskih zemljišč. Kakor drugod imajo tudi pri nas osobito manjši posestniki svoja zemljišča razkosana ter pomešana na vseh straneh. To provzročuje veliko izgubo časa. Dalje pa imajo posamezne parcele negospodarske oblike, brez šte-

vila poljskih kosov nima pristopa ali pa le po tujem zemljišču. Zato toliko pravi in stroškov zaradi potov in stez ter nejasnih mej. Istotako naš kmet premalo izrablja vodo v korist poljedelstva. Ravno v tem oziru pa komasacija mnogo koristi. Seveda se čujejo tudi mnogi ugovori proti zlaganju zemljišč, ker se vedno dobé ljudje, ki se sklicujejo na svetost lastnine. A ta svetost lastnine ne sme segati tako daleč, da bi morale trpeti splošne koristi. Ako se vsaj deloma posreči zložba zemljišč, bode se s tem tudi precej omejilo razkosavanje. Kmet se bode vendar pomišljal od svojega zloženega zemljišča odprodati ta ali oni kos. Seveda povsod na Kranjskem krajevne razmere za zlaganje zemljišč ne bodo ugodne. V prvi vrsti pa bode treba spretnih tehnikov, ki bodo pri vsaki zložbi imeli najtežavnejše naloge. V drugi vrsti pa bode treba ljudstvo naučiti ali vzgojiti za zlaganje zemljišč. Ako se bode ljudstvo zavzelo za zlaganje, potem je upati, da se ta zakon tudi izvrši do gotovih mej. Zlagali pa se bodo zaradi uspešnejšega obdelovanja travniki, pašniki, njive, planine, poljski vrtovi, meje in vzare, poti, steze, jarki in neobdelane površine. Izvzeta so stavbišča, hišni vrtovi, obzidana zemljišča, gozdi itd. Vse vloge, priloge, zapisniki, razsodila itd. so prosti kolkov in pristojbin. Zakon potem govori o zloženih oblastvih, o udeležencih pri zložbi, o postopanju pri zložbi, in o izvršitvi zloženega načrta. Tu treba pripomniti, da deželna komisija postavi krajnega komisarja za osnovna dela in zložbeni načrt, ako najmanj polovica lastnikov k zloženemu ozemlju spadajočih poljedelskih zemljišč zahteva krajnega komisarja ali če deželni zakon ukaže zložbo, da bi se mogli večji kosi sveta primerneje z vodo namakati ali osuševati. Pri zložbi sodeluje odbor udeležencev. Stroški za krajnega komisarja, njegove potnine itd. se plačujejo iz državnega zaklada, druge stroške morajo prevzeti udeleženci. Da bode zlaganje zemljišč res koristno, moralo se bode delati z največjo natančnostjo. Dela bodo morala biti brez napak v računih in cenitvah, posebno pa pri stavbi novega gospodarskega načrta in pri določitvi zemljišč, ki naj se vsakemu lastniku oddelč za njegova prejšnja zemljišča. Vsaka površnost, vsaka zmota bi bila nevarna, ker bi se takoj rodilo nezaupanje do zlaganja. Posebno bode treba gledati tudi na to, da se stroški že itak dragega zloženega postopanja ne bodo po nepotrebnem pomnoževali in da se zložb ne polasté zakotni pijači.

(Izvršitev smrtne obsodbe preložena.) Iz Novogamesta se nam piše: Cigan Simon Held je pretečen četrtek popoldne preiskovalnemu sodniku gledé sokrivcev povedal nekatere podatke, katere je popreje zamolčal; ob enem je vložil pritožbo. Tukajšni sodni dvor ni hotel pritožbe zavreči, ampak jo je poslal drugi inštanci — nadsodišču v Gradec. Tudi nadsodišče ni hotelo pritožbe zavrniti, ampak jo je poslalo kasacijskemu dvoru na Dunaj. Rabelj s svojima pomočnikoma je šel odtod v Tarnopol, kjer ga čaka enak žalosten posel. Dvajset let že izvršuje svoj posel, vendar takega slučaja še ni imel. Vislice so podrli in zopet spravili; mimo njih je moral kaznjenec iti, ko so ga iz takozvane celice za uboge grešnike peljali zopet v ječo nazaj, ker ni drugzega izhoda. Kakošna bo zdaj njegova usoda, se ne ve, mogoče da bo pomiloščen, ker je to nekako poostrenje smrtne kazni. Binkošno soboto bi bil i tako prvič prejel sv. zakramente, če tudi bi se mu ne bilo naznanilo v četrtek ob 9. uri popoldne, da bo v petek zjutraj ob 6. uri smrtna obsodba izvršena. Le jedno željo je še imel namreč, da bi smel še pred smrtjo dve pesmi na goslih igrati; za jed in pijačo se je jako malo menil. Prav rad ima gg. prošta in vikarja, ter kaže veliko zaupanje do obeh.

(Proti ciganom) je novomeško okrajno glavarstvo izdalo stroge ukaze. V vaseh z raztrese nimi hišami mora vsako noč od 10. do 4. ure zjutraj vsaka deseta hiša dati po enega nočnega in požarnega stražnika. V vaseh z gostim prebivalstvom zadostuje na 20 hiš eden stražnik. Noben cigan se ne sme trpeti ne v hiši ne v vasi, ako ni pristojen v dotično občino. Ako cigani ali njihovi konji naredé škodo na polju, sme se jim odvzeti blago, da povrnejo škodo. Cigani na semnjih morajo dokazati, da so lastniki konj, vozov in drugega imetja. Vsak cigan, če tudi ima potni

list, sme se iztirati kot klatež, ako se ne izkaže, da si pošteno služi svoj kruh.

(Pojasnilo.) Z ozirom na dopis, katerega je nekdo priobčil iz Brezovice dne 16. t. m., rado-voljno izjavlja vsled želje, da vse to, kar se je pisalo o naši pošti, ne velja za mesec maj, ker imenovanega meseca je bilo lani in letos popolno vse v redu. Zraven še pisec onih vrstic želi pripomniti, da nikakor ni imel namena s tem komu škodovati, ako ravno se ni nič zoper resnico pisalo, ampak samo namigniti, da bi se nekaj bolj pazilo. Brezovica, dne 22. maja 1899. Ant. Hočvar, župnik. A. Jerič, kapelan.

(Neverjetno ali resnično.) Pod tem naslovom piše »Edinost«, da v konjarnici v Lipici na Notranjskem zidajo hlev. Delo je dobil neki Krause. Med 200 delavci je le nekaj težakov, ki so Slovenci in dobivajo le po 90 kr na dan, dočim dobivajo italijanski težaki po 1 glđ. 20 kr. To dejstvo je naravnost kričeče. Tujcem dajejo delo in zaslužek, dočim stradajo domačini, ki so znani kot dobri zidarji. Nevolja med ljudstvom je velika.

(Umrla) je v Žužemberku 20. maja Katarina Sicherl, mati tamošnjega organista v starosti 75 let. N. p. v m.!

(Celovski župan.) Iz Celovca, dne 19. maja: Poročal sem vam svojedasno o dopolnilnih volitvah za naš občinski zbor in takrat omenil, kako lepo, gladko in v pravi nemški vzajemnosti je takrat šlo vse, prav kakor na vrhvi. A gospoda, ki vlada na našem, pravijo da »nemškem« rotožu, le ni tako složna, kakor se kaže na zunaj. Razmerje ni najboljše, in »stari« odborniki so »mladi« pravi trn v peti. »Mladi«, t. j. stranka nemškonacijonalnih radikalcev - advokatov, hočejo imeti občinsko krmilo povsem v svojih rokah. Da stvar v zboru ne »štima« več, pokazala je sinoči volitev župana. Dočim je župan Neuner bil izvoljen še pri zadnji volitvi enoglasno, dobil je sinoči samo 15 glasov. 12 listkov je bilo praznih! Torej s prav neznatno večino, s poldrugim glasom, je Neuner še prodril, in dasi se delajo občinski odborniki na zunaj kakor bi bili vsi enega — velikonemškega — mišljenja, vendar med njimi prav hudo vre. Že dolgo se je govorilo, da zaseda Neuner županski stolec samo začasno in da mora potem narediti prostor kakemu nemškemu nacijonalcu »čiste barve« (ako je kaj slovenske krvi vmes, nič ne de, da je le barva nemška!). Vidi se, da so mu ure res štete! Jim je že premalo »nemška« (sicer je laškega rodu!), dasi se jim da postavljati, kamor ga hočejo, in dasi govori, kar mu le narekajo! Slovence ta pojav ne briga dosti. Liberalci so nam bili ravno tako nasprotni, kakor so nacijonalci, in če nas niso ukončali »stari«, nas — upamo — tudi »mladi« ne bodo!

(Misijon pri Sv. Trojici v Slov. goricah.) ki so ga vodili oo. frančiškani P. Hugolin, P. Salezij in P. Avguštin, se je izvršil prav povoljno. Prišel je 10. maja zvečer ob šestih. Cela župnija je pričakovala misijonarje in jih v sprevedu spremila v cerkev, kjer je bil takoj prvi govor in Trojičani so prihajali prav pridno. Tudi sosedje so, zlasti ob praznikih, pritisnili v takem številu, da je bila cerkev premajhna, dasi obseže 3000 ljudi. — Sv. Trojica je frančiškanski hospic tirolske provincije, ki oskrbljuje župnijo in slovečo božjo pot. Štirje oo. frančiškani so z misijonarji vred izpovedovali neumorno in lepo je bilo videti, kako se je vsako jutro stan za stanom dobro pripravljene pomikal k obhajilni mizi, da sprejme sv. obhajilo iz rok domačega župnijskega predstojnika. Pri skupnem obhajilu so vsak dan pevale dekleta obhajivne pesmi tako srčno, da se je topilo vsako srce v vneti ljubezni do milega Zveličarja. Celi dan se je vrstila pesem z molitvijo. Dne 18. t. m. popoldne je bil sklep; najprej blagoslov sv. misijonskega križa in ker je križ nepremakljiv, bila je procesija s sv. R. T., katero je vodil veleč. gosp. dekan šentlenarski Jožef Jurčič. Procesije se je udeležila šolska mladina z gg. učitelji vred, dolga vrsta mož, mladeniška družba s krasno zastavo, 50 mladeničev v belih pantalarjih, dekliška družba (okrog 80) v belih krilih z venci na glavi, svečeništvo in nepregledna vrsta deklet in žena. Bil je krasen pogled. Po procesiji sklepni govor in zahvalna pesem. — Obhajancev za misijon je bilo 2000. Confirma hoc Deus!

(V Gradcu) so nedavno zaprli c. kr. avskultanta Fraissa zaradi udeležitve pri neki tajni družbi

in razširjanja prepovedanih tiskovin. Vsled disciplinarne preiskave je odpuščen iz službe. V soboto pa so se vršile sodne preiskave v stanovanjih prof. Avrelija Polzerja in nekaterih drugih nemških radikalcev.

(Laška »zmernost« in slovanski račun.) Pod tem naslovom piše »Edinost«, da je italijanska večina na vsak način hotela razveljaviti mandate isterskih poslancev. Odnemala je le vsled prošenj c. kr. oblasti, toda proti zagotovilu dobrega plačila. Italijani zahtevajo namreč, da se občini Pazin in Kastav razdelita, ker upajo potem v volškem okraju dobiti odškodnino za ona dva mandata, katera utegnejo zgubiti v poreškem ali puljskem okraju. Tako se baranta za našo kožo.

(Plitvička jezera) obišče dne 16. junija nadvojvoda Josip s svojo obitelji. V prvi polovici prihodnjega meseca pride k tem jezerom tudi hrvatski ban, grof Khuen-Hedervary.

„Naša straža“.

Prošnja. Dne 7. t. m. se je ustanovilo „Slovensko izobraževalno in zabavno društvo Naprej“ v Gradcu, ki ima namen, postati zavetišče slovenskim delavskim stanovom, da ne propadejo germanizaciji in demoralizaciji. Ovire, s katerimi se mora boriti mlado društvo, so jako velike in premagati jih moremo le, če nas podpirajo rojaki v domovini. Zato se obrača podpisani odbor do vseh rodoljubov, da nas blagovolijo podpirati s slovenskimi knjigami, recimo družbe sv. Mohorja i. dr., ki jih več ne rabijo. Vsaka pošiljatev se sprejme najhvaležneje. Naslov: Naprej, Bürgergasse 18./I. Gradec. Za odbor: Alojzij Erbežnik, predsednik stud. phil., Evg. Jarc, tajnik.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 23. maja. Danes dopoldne ob 10. uri so se sošli v zunanjem ministerstvu avstrijski ministri grof Thun, dr. Kaizl in Dipauli, ter ogrski ministri Szell, Lukacs, Daranyi in Hegedüs. Na dnevnem redu tega posvetovanja je nagodbeno vprašanje.

Dunaj, 23. maja. Danes dopoldne so bila posvetovanja obeh ministerskih predsednikov in fin. ministrov glede avstro-ogrške nagodbe. Posvetovanje je trajalo do pol 2. ure. — Dr. Steinbach je imenovan za podpredsednika drž. sodišča.

Dunaj, 23. maja. Parlamentarna komisija čeških veleposestnikov se snide v četrtek k posvetovanju, predno se snide izvrševalni odbor desnice. — Grof Thun je bil danes več časa pri cesarju v avdijenci. — Kardinalu dr. Gruši se je bolezen shujšala.

Dunaj, 23. maja. „Ostdeutsche Rundschau“ piše, da bode podpirala objavljene nemške zahteve. To dokazuje, da so si nemške stranke osvojile Schönererjev program.

Dunaj, 22. maja. Včeraj se je z veliko slovesnostjo odkril spomenik nadvojvode Albrehta.

Haag, 23. maja. Sobotna 2. seja mirovne konference je trajala samo pol ure. Prebrali sta se brzojavki carja in kraljice. Predsednik Staal je razvil stvarno poročilo. Danes dopoldne ob desetih je zborovala prva, popoldne ob dveh pa druga komisija, tretja zboruje jutri. Pri teh sejah se bo izvolilo samo predsedstvo.

Petrograd, 23. maja. Pod vodstvom Sergievskega je včeraj odpotovala ruska ekspedicijska proti Spicbergom.

Petrograd, 23. maja. Glasom poročil iz Rige so delavci ondotnih tovarn ustavili delo. Minulo soboto in nedeljo so se pojavili veliki nemiri. Več delavcev je ubitih, mnogo nevarno ranjenih. Zažgali so več poslopij in tudi sicer povzročili veliko škodo. Guverner je proglasil za mesto in okolico izjemno stanje.

London, 23. maja. Mesto Dawson City (Klondyke) je v soboto skoro docela pogorelo. Škodo cenijo na več milijonov. Samo v enem delu mesta je pogorelo 111 poslopij.

Umrli so:

19. maja. Marija Pogačnik, uradnega sluge hči, 16. mes. Hradeckega vas 20, božjast.

V hiralnici:

19. maja. Andrej Premrov, krojač, 22 let, jetika.

V bolnišnici:

17. maja. Jožef Zaveršnik, delavčev sin, 3 leta, Ulcus corneae d. atrophia univ. — Bonaventura Crovatto, slikar, 47 let, Meningitis p. vulnus silopetorum orbitae sin.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m., srednji zračni tlak 736.0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiju	Vetrovi	Nebe	Padačina 24. urah
20	9. zvečer	734.6	16.2	rs. sever	pol oblačno	22.0
21	7. zjutraj 2. ponoč.	736.5 735.8	12.0 20.1	sr. zah. sr. jug	oblačno skoro jasno	
21	9. zvečer	735.4	16.4	brezv.	del. oblak.	0.0
22	7. zjutraj 2. popol.	735.1 733.5	13.9 14.3	sl. jvzh. sl. zahjzh.	jasno del. jasno	
22	9. zvečer	735.6	14.2	sl. zah.	jasno	6.9
23	7. zjutraj 2. popol.	736.8 736.1	13.0 17.2	sl. svzh. sr. svzh.	oblačno >	

Srednja temperatura sobote 17.8°, normale: 14.4°.
Srednja temperatura nedelje 16.2°, normale: 14.8°.
Srednja temperatura ponedeljka 17.5°, normale: 14.9°.

V soboto zvečer bliskanje, po polnoči dež. V ponedeljek popoldne nevihta, v obliči ob jednem toča, ki je veliko škode napravila.

Vidrova ržena kava,

nad vse čist izdelek, je kot pridevek k pravi kavi jako zdrava in izvrstna pijača.

Po mestih naprodaj pol kilograma za 24 kr. — Kjer v prodajalnicah ni dobiti, naj se blagovoli naravnost naročiti 5 klg. za 2 gld 25 kr. franko na vse pošte. 104 10-1

Tovarna za rženo kavo v Pragi-Lieben.

Himne

za procesije o presv. Rešnjem Telesu.

a) 1. O sacrum convivium. 2. Ego sum panis vivus. 3. Adoro te. 4. O salutaris hostia. 5. Lauda Sion.

Za mešan zbor. Zložil Ign. Hladnik.

Op. 36.

476 3-3

== Cena 40 kr. ==

b) 1. Pangelinqua. 2. Sacris solemnis. 3. Verbum supernum. 4. Salutis humanae sator. 5. Aeternae rex altissimae.

Zložil Ign. Hladnik. Op. 24.

== Cena 30 kr. ==

Dobi se v Katol. Bukvarni, pri Schwentnerju v Ljubljani, in pri Krajcu v Novem Mestu.

Matevž Oblak

urar na Vrhniki

izdeluje vsakovrstne 484 3-1

ure za zvonike

iz kovanega železa, jekla in medenine (mesinga) po prav nizki ceni.

Prav sedaj ima na prodaj novo, prav fino izdelano uro za kak večji zvonik.

Naročila se sprejemajo vsak čas.

Ležec parni stroj

s 15 H P v dobrem stanju, tvrdke »Erste Brüner Maschinenfabriks-Gesellschaft, se prodá radi razširjenja tovarne. Stroj se lahko pogleda v teku.

Alojzij Krenner,

Škofja Loka.

487 3-2

Štedilno leštilo za tla

(Schneider & Co. na Dunaji) je najcenejše in najpripravnejše sredstvo za domačo porabo pri leštenju parketnih lužilnih in ličilnih tal, se posuši tekom jedne ure. Dobiva se pri tvrdki BRATA EBERL v Ljubljani, Franciskanske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju. 228 8 11-3

Koverta s firmo

priporoča

,Katol. Tiskarna, v Ljubljani.

A. 197/98
10.

502 1-1

Oklic.

Vsled predloga dedičev po v Mokronogu umrli posestnici Ceciliji Simončič dovolila se je

prostovoljna prodaja

v zapuščino spadajočih zemljišč vlož. števil 15 in 209 katastr. občine Mokronog, t. j. na trgu ob cesti v Mokronogu ležeče hiše z gospodarskim poslopjem v vrednosti 7300 gld., in gozda v Pehurju v vrednosti 300 gld.

Za izvršitev dražbe določil se je narok

na 22. junija 1899

od 11. do 12. ure dopoldne pri tej sodnji.

Kupnina plačati je z eno tretjino pri dražbi, drugo tretjino potem v dveh mesecih, in zadnjo tretjino v štirih mesecih po dražbi.

Daljni pogoji se bodo pri dražbi naznanili.

C. kr. okrajna sodnja v Mokronogu I.,

dné 16. maja 1899.

Kavarna v najem!

Na Hrvaškem, v mestu Belovaru, kjer je sedež domačega polka vojakov, županije, sodišča in raznih političnih, sodnih, finančnih in gozdarskih uradov, daje se v najem

velika kavarna.

Natančnejša pojasnila daje hišni gospodar dr. Ivan Ružić v Zagrebu. 501 2-1

482 3-2

Razpis.

Šolsko poslopje za dvorazrednico v Križah pri Tržiču

je sezidati, katero je cenjeno na gld. 12.662.38.

Kdor želi delo prevzeti, naj oddá svojo ponudbo

do dné 2. junija t. l. opoldne

krajnemu šolskemu svetu, ter naj priloži tudi 5 % varščino. Načrti in proračun se lahko pregledujejo med tem časom vsak dan v tukajšnjem župnišču.

Krajni šolski svet si pridržuje pravico, izbrati si ponudnika.

Ponudbe naj se glasé za posamezna dela ali za vsa skupaj.

Opomni se, da krajni šolski svet sam preskrbi zidarski in tesarski material ter vozno tlako.

Stavbeni odbor v Križah pri Tržiču,

dné 15. maja 1899.

Kupuje in prodaja vse zdolej zaznamovane efekte in druge vrednostne listine po dnevnem kurzu.

BANKA Makso Veršec
v LJUBLJANI.

Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5, 10 goldinarjev. Giro-konto (hranilne vloge v tek. računu), obresti od dné do dné po 4 1/2 %. Poštno-hranilnišne položnice na razpolago.

Dunajska borza.

Dné 23. maja.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. — kr.
Skupni državni dolg v srebru	100 » 50 »
Avstrijska zlata renta 4%	120 » 05 »
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	100 » 50 »
Ogerska zlata renta 4%	119 » 55 »
Ogerska krona renta 4%, 200	97 » 10 »
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	918 » — »
Kreditne delnice, 160 gld.	358 » — »
London vista	120 » 50 1/2 »
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 » 92 1/2 »
20 mark	11 » 77 »
20 frankov (napoleonor)	9 » 55 »
Italijanski bankovci	44 » 77 1/2 »
C. kr. cekini	5 » 68 »

Dné 20. maja.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	171 gld. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	157 » 60 »
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	197 » — »
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	98 » 70 »
Tisne srečke 4%, 100 gld.	138 » 25 »
Dunavske vravnave srečke 5%	129 » — »
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	108 » 75 »
Posojilo goriskega mesta	112 » — »
4% kranjsko deželno posojilo	98 » 25 »
Zastavna pisma av. osr. zem. kred. banke 4%	97 » 80 »
Prijoritne obveznice državne železnice	216 » 50 »
» » južne železnice 3%	167 » 75 »
» » južne železnice 5%	123 » 25 »
» » dolenskih železnic 4%	99 » 50 »

Kreditne srečke, 100 gld.	199 gld. 25 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	165 » — »
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	20 » 10 »
Rudolfove srečke, 10 gld.	28 » — »
Salmove srečke, 40 gld.	85 » 50 »
St. Genois srečke, 40 gld.	84 » 75 »
Waldsteinove srečke, 20 gld.	60 » — »
Ljubljanske srečke	24 » — »
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	154 » — »
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3340 » — »
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	457 » — »
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	57 » 50 »
Splošna avstrijska stavbinska družba	108 » — »
Montanska družba avstr. plan.	241 » 75 »
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	192 » 50 »
Papirnih rubljev 100	127 » 25 »

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l. Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnice.